

Eva Chlpíková:

ŽENSKÁ OBŘÍZKA V SOUČASNÉM EGYPTĚ A SÚDÁNU: LITERÁRNÍ REFLEXE

(posudek diplomové práce od vedoucího)

Tématu, které si autorka zvolila, nevěnovala naše arabistika doposud větší pozornost. Veřejnost má o něm určitou představu, většinou zjednodušenou, ví však pramálo o skutečném stavu, o diskusích a vývojových trendech a možnostech. V afrikanistice jsme se u nás tématem ženské obřízky (či anglicky FGM) zabývali možná více, vzniklo k němu několik převážně deskriptivních seminárních prací. Diplomantka k němu přistoupila velmi odpovědně a zmapovala je kvalifikovaně ze všech relevantních úhlů: antropologických studií, platných národních legislativ a mezinárodních rezolucí a snah, historie a přístupů abrahamovských náboženství, současných diskusí a nakonec v pohledech, které představují vyvrcholení předložené práce, tedy v zobrazení ve filmech a v krásné literatuře.

Ve všech naznačených okruzích se autorka s tématem vyrovnala s dokonalou kompetencí. Jako pramenů pro zkoumání literárních reflexí využila asi dvacítku prozaických děl egyptských, súdánských, somálských a dalších afrických autorů (velkou většinou autorek). K mezinárodním rozpravám o tomto jevu, vnímaném převážně jako sociálně patologický, jí jako pramen posloužily dokumenty Světové zdravotnické organizace (WHO) a dalších mezinárodních a evropských institucí. Vedle pramenů pak bohatě využila sekundární literaturu, jež se v angličtině a ve francouzštině již rozrostla do značného počtu titulů věnovaných speciálně této obřízce v afrických literaturách. Aktuální vývoj situace a příslušných legislativ autorka pozorně sledovala na webových stránkách. Předložená práce tak přesvědčivě zaznamenává současný stav úsilí mezinárodních organizací, výskyt ženské obřízky a stav legislativ v afrických zemích a v zemích EU (kde jde o migranty) k letošnímu roku 2013. Autorka na tomto poli vykonala velký kus poctivé práce, když z rozdrobených webových informací sestavila přehledné, komplexní a aktuální tabulky (zvl. s. 28-32).

V části věnované literárním reflexím se E. Chlpíková věnuje zvláště hodnocení románů a povídek známé egyptské lékařky a feministky Nawál Sa'dáwí (* 1931) a somálského, dnes již anglicky píšícího klasika Nuruddína Faraha (* 1945). Diplomantka po mém soudu výstižně postihuje jejich přístupy k bolestné rituální operaci, jež nepochybně patří k sociálnímu ujařmení žen. Tuto skutečnost literární podání dokáže vyjádřit s neobyčejnou emocionální silou. Práce je psána velmi kultivovaně, dokonale přehledně a představuje nepochybně přínos

k poznání důležité stránky v postavení žen v některých muslimských i nemuslimských afrických společnostech.

Po zasloužených slovech chvály uvedu několik drobných kritických výtek. Jde jednak o několik nevelkých poklesků jazykových, jednak o připomínku, kde bylo možné informace rozšířit o trochu dál. K jazykové stránce především podotýkám, že E. Chlpíková píše velmi kultivovaným jazykem, zcela adekvátním vážné odborné práci o velmi vážném tématu. Zaznamenal jsem jen minimum poklesků, paradoxně v přiložených ukázkách (s. 108-9), které jsou přeloženy velmi zdařile, silně působivě. Pokud jde o náměty k rozšíření, mám na mysli, že by bývalo vhodné v pasáži o křesťanství uvést na počátek již spor mezi Pavlem a částí jeruzalémské obce o obřizku při christianizaci pohanů. Zvláště však v kapitolách o Nawál Sa'dáwí a Núruddínu Farahovi uvést o nich několik základních životních dat. U Nawál bych ocenil více pozornosti arabským originálům jejích spisů. U Waris Dirie zase postrádám údaj, že její *Květ pouště* byl úspěšně zfilmován. Film, v němž autorku hrála etiopská herečka, šel i v našich kinech a probouzel v divácích tytéž emoce, jako autorka díla při svých angažovaných aktivitách.

Celkově předloženou práci hodnotím pozitivně. Nejenom upozorňuje na významné téma, ale zároveň je z mnoha stránek přesně rozebírá a ukazuje na roli uměleckého vyjádření v osvětovém působení, které je nepochybně nejperspektivnější cestou ke zlepšení postavení žen ve společnostech sužovaných touto neblahou tradicí. Práci doporučuji k obhajobě a přijetí jako podkladu k udělení magisterského titulu.

V Praze 22. srpna 2013

Prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc.